

A szikszói zsidóságról és a holokausztról

2014-ben a bűnügyi hírekben szerepelt a szikszói zsidó temető, amelynek sírköveit vandálok megrongálták, felborogatták, ledöntötték talapzatukról. A Magyar-hegy délnyugati szegletében található a szépen rendben tartott, körülkerített temető, amelyet a világban szétszóródott, elsősorban Kaliforniában élő zsidóság adományából újítottak fel 1985-86-ban.

2014. május 8-án fedezték fel a temetőbe kilátogató rokonok 59 sír szörnyű állapotát. Feund Jenő közlése szerint, aki a Miskolci Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség elnöke, a temetőbe a második világháború óta nem temettek, az lezárt hely, ahová csak a szeretteiket gyászoló hozzátartozók járnak. Kérte a rendőrséget az esztelen pusztítók mihamarabbi elfogására, a város polgármestere, Füzesséry József 100 ezer forintot ajánlott fel a nyomravezetőnek.



A vandál rongálókat 2014. október 13-án elfogta a rendőrség, aszalói fiatalokat gyanúsítanak az emberhez méltatlan, brutális tettek elkövetésével. Kihallgatásukon nem tudtak magyarázatot adni szégyenletes tetteikre.

Szikszón jelentős számú zsidó közösség telepedett le a 18. század végén. A település a török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc idején szinte elnéptelenedett, a benépesítési politika nyomán a térségben is bevándorlók jelentek meg. A megtelepedő zsidóság elsősorban kereskedelemmel foglalkozott, a Hernád völgyében zajlott a lengyel területek felé irányuló borkivitel, abban volt jelentős szerepük.

A szikszói zsidó hitközség 1791-ben alakult meg, első zsinagógájuk 1808-ban épült meg. Ugyanekkor létesült a temető is és a Chevra Kadisa. A zsidó-keresztény együttélés harmonikus volt. Az 1852-es tűzvész idején a miskolci zsidóság pénzt gyűjtött a szikszói zsidó károsultaknak, amelynek egy részét a keresztények között osztották szét. Ugyanez történt 1873-ban a kolerajárvány idején is. Az itt élők sorsközösséget vállaltak.

1900-ban a zsidó hitközség nyelve a magyar lett, elnöke Hartmann József. 1914-ben megépül a közösség új zsinagógája. Az első világháborúban 48 zsidó férfi vett részt a városból, tízen hősi halált haltak. A városban 1929-ig épült elemi iskola, Talmud-Tóra iskola, Jesiva, működött Nőegylet és Szegényeket Gyámolító Egylet. Az iskolának 80 diákja volt. A hitközség a zsidó vallás ortodox ágához tartozott, lélekszáma 1000 fő volt, a családszám 200, a hitközségnek adót fizetett 175 tag.

Szikszón jelentős számú közösség élt, a második világháborút és a holokausztot azonban csak kevesen éltek túl. 1944. áprilisában, peszáh, azaz a zsidó húsvét idején kezdték meg gettóba gyűjtésüket, majd Miskolcra szállításukat. Onnan 1944. június 15-én vonattal a kassai gyűjtőbe vitték őket, ahonnan egyenesen Auschwitzba kerültek. A haláltábor poklát kevesen éltek túl, de az életben maradt visszatérők is szinte mind elhagyták Szikszót és az országot is.

1947. április 27-én támogatta a szikszói közgyűlés a Szikszói Izraelita Hitközség azon kérvényét, hogy emlékművet állíthassanak a zsinagóga előtt a háború során elhurcolt és meggyilkolt hittársaik emlékére. Az emlékmű nem készült el, a visszatérő emlékezők szétszóródtak a világban.

A legyilkoltakra emlékezik a volt zsinagóga falán elhelyezett emléktábla, amelyet a város 1994-ben állított.